

כל דאלים גבר**רשב"ם מסכת בבא בתרא דף לד עמוד ב**

וכל דאלים גבר - בין בראיות בין בכח כמו שפוסק רב נחמן לפנינו כל דאלים גבר.

רשב"ם מסכת בבא בתרא דף לה עמוד א

התם - בב' שטרות ליכא למיקם עלה דמילתא היום או למחר שיביא האחד עדים ויטול שהרי השטרות שוין בזמן ואפילו אם יבאו עדים ויעידו זה נכתב ונמסר בבקר וזה בערב הלא אין הקדמה בשעות כמו שפירשנו למעלה וליכא למימר שמא זה נמסר תחלה יום או יומים או חדש ואחר כך נמסר השני לשני דמאחר שנכתבו ביום אחד מסתמא גם ביום אחד נמסרו כמו שמוכח לשון הכתוב בשטר הלכך רב אמר חולקין ושמואל אמר שודא דדייני דהואיל ואין לברר לעולם הדין עם מי משתדלין ב"ד בדין ודנין אותו אבל הכא בהאי קרקע דליכא לא שטר ולא עדים ואיכא למיקם עלה דמילתא אם יבאו ויעידו של מי הוא הלכך אין כאן לומר חלוקה ושודא דשמא יבאו עדים ויסתרו את הדין שדנו ב"ד הלכך אין ב"ד נזקקין להם לדון דין שסופו לבא לידי עיוות אלא מניחים אותן וכל דאלים גבר עד שיבאו עדים ויבררו הדבר.

רשב"ם מסכת בבא בתרא דף לד עמוד ב

האי אמר דידי הוא כו' - ולא זה ולא זה מוחזקין בה מדלא רמי עלה ממתניתין דשנים אוחזין בטלית שזה נוטל עד מקום שידו מגעת וזה נוטל עד מקום שידו מגעת ולא אמרינן כל דאלים גבר כן פיר"ח.

תוספות מסכת בבא בתרא דף לד עמוד ב

ההוא ארבא דהוו מינצו וכו' - הדין כל דאלים גבר וא"ת מ"ש משנים אוחזין בטלית דאמר בריש ב"מ (דף ב. ושם ד"ה ויחלוקו) דיחלוקו ומפרש ר"ת דאוחזין שאני דכיון ששניהם מוחזקים אין לנו להניח שיגזול האחד לחבירו דחשיב כאילו אנו יודעין שיש לשניהן חלק בה שכל דבר יש להעמיד בחזקת מי שהוא בידו...

רא"ש מסכת בבא בתרא פרק ג סימן כב

כב זה אומר של אבותי וזה אומר של אבותי אמר רב נחמן כל דאלים גבר. האי כל דאלים גבר דינא הוא דכל מי שגבר ידו בפעם ראשונה הוא שלו עד שיביא חבירו ראייה וכל זמן שלא יביא ראייה אף אם תגבר ידו לא שבקינן ליה לאפוקי מיניה דלא מיסתבר שיתקנו חכמים שיהיו כל ימיהם במריבה ומחלוקת היום יגבר זה ומחר חבירו אלא חכמים פסקו כל דאלים בפעם הזאת גבר וסמכו על זה דכל מי שהדין עמו קרוב להביא ראיות ועוד מי שהדין עמו ימסור נפשו להעמיד שלו בידו ממה שימסור האחר לגזול ועוד יאמר מה בצע שאמסור נפשי והיום או למחר יביא ראייה ויוציאנה מידי:

שו"ת הרא"ש כלל עז סימן א

מורי שארי, ה"ר שלמה הלוי. יפה כתבת, על הדין שנפסק: כל דאלים גבר, וגברה יד האחד ותפס, שכנגדו יכול להשביעו שבדין תפס. והא דפסקינן: כל דאלים גבר, לא דינא הוא, דמצי למימר: בית דין פסקו לי: כל דאלים גבר, וגברה ידי זכותי מכח בית דין, ואין לי לישבע. אלא מחמת שאין ב"ד =בית דין= יכולין לברר של מי הוא, ואין שום אחד מהם מוחזק, אמרו חז"ל: כל דאלים גבר; וסמכו חכמים על זה, כי אותו שהממון שלו, ישים נפשו בכפו להלחם שלא יגזול אחר ממונו, והמשקר לא טרח כולי האי, וגם ירא שמא ימצא הלה עדים לאחר זמן שהוא שלו, ויצטרך להחזירו. וכיון דלא דינא הוא, מצי אידך למימר: אישתבע לי דבדין תפשת. וראיה מפרק חזקת הבתים (לד): זה אומר: של אבותי, וזה אומר: של אבותי, אמר רב נחמן: כל דאלים גבר; ומה שנא משני שטרות היוצאות ביום אחד, דרב אמר: יחלוקו, ושמואל אמר: שודא דדייני? התם ליכא למיקם עלה דמילתא; פירוש: גבי שטרות, ליכא למיקם עלה דמילתא, דלא כתבינן שעות [אלא בירושלים, הילכך בעי למיפסק להו דינא, למר: שודא עדיף, ולמר: חלוקה עדיף. אבל זה אומר: של אבותי, וזה אומר: של אבותי, איכא למיקם עלה דמילתא, שמא ימצא אחד מהן עדים לאחר זמן, וגנאי לבית דין שיפסקו שודא, או חלוקה, ויצטרכו להחזיר, הילכך נסתלקו חכמים מן הדין, ואמרו: כל דאלים גבר, אולי יתברר הדבר לאחר זמן של מי הוא; וסמכו קצת על הסברא שכתבתי לעיל; הילכך מצי אידך למימר: אישתבע דבדין תפשת. ועוד ראייה מפירוש ר"ח, שפי' בפ"ק דב"מ =דבבא מציעא=, דהאי דלא אמרינן גבי טלית: כל דאלים גבר, כדאמרינן גבי ארבא, דשאני טלית, דשנים אוחזין, וכל דבר שאדם מוחזק בו יש לנו לחשוב כאלו הוא שלו, ואין לנו להוציא מידו אלא בראיה ברורה, ויש לנו למחות לכל הבא לגזול ממנו מה שהוא מוחזק; כדאמרינן גבי נסכא דר' אבא, דחשבינן ליה בגזלן, אף על גב דאמר: דידי חטפי. אבל ארבא, דמנחתא על ארעא, וכן זה אומר של אבותי וזה אומר של אבותי וכו', אין לנו למחות לכל הבא ליקח בחזקה, וכיון דחשיב ליה כאלו לקח בחזקה, בעי אישתבעי, אי טעין אידך: אשתבע לי].

חתם סופר מסכת בבא בתרא דף לד עמוד ב

תפסי' או לא תפסי' וכו' מפקינן או לא מפקינן וכו' לולי דברי רשב"ם ותוס' הי' אפשר לומר דפולגתא דר"ה ור"י באמר א' מהם תפסי' ופולגתא דרב יהודה ור"פ בשתפסו ברשות שניהם ורצונם. ועוד נ"ל דפליגי בטעם אלים גבר דמאן דס"ל מפקינן ס"ל כפי' הרא"ש וא"כ דינא הוא ולא אלמות בעלמא ומפקינן ואידך ס"ל כרשב"ם שהוא אלמות והב"ד מסלק יד ממנו ולהא לא מפקינן לגזול זא"ז:

קובץ שעורים בבא בתרא אות קנב

קנב) [דף לד ע"ב] בהא דכל אלים גבר, פירש רשב"ם דאין בי"ד נזקקין להן כלל, ולפי"ז לעולם מהניא תפיסה בזא"ז, אבל הרא"ש כתב דלא מסתבר הכי ולא מהני תפיסת השני. ודעת תוס' בסוגיא דתקפו כהן כרשב"ם, ולפירש"ם אתי שפיר הא דמשני הכא איכא למיקם אמילתא ומשו"ה בי"ד מסלקין עצמן, כמבואר בפירושו, אבל לדעת הרא"ש, דבי"ד אין מסלקין עצמן אלא שסומכין על אומדנא כי מי שהוא שלו יגבר, לכאורה מה בכך דאיכא למיקם או לא, אם אומדנא טובה היא היכא דאיכא למיקם, למה לא נסמוך ע"ז גם היכא דליכא למיקם.

בעלי דין כרשעים**תוספות מסכת בבא בתרא דף לה עמוד ב**

אין מוציאים אותה מידו - ואפילו כתבו הרשאה זה לזה הואיל ורשעים הם אין נזקקים להם.

משנה מסכת אבות פרק א

משנה ח

[ח] יהודה בן טבאי ושמעון בן שטח קבלו מהם יהודה בן טבאי אומר אל תעש עצמך כעורכי הדיינין וכשהיו בעלי דינים עומדים לפניך יהיו בעיניך כרשעים וכשנפטרים מפניך יהיו בעיניך כזכאין כשקבלו עליהם את הדין:

תוספות יום טוב אבות פרק א

יהיו בעיניך כרשעים - אבל שניהם כצדיקים לא שא"כ לא יחפש בטענותיהם וידין כל אחד לכף זכות ולא ירד לאמיתת הדין. אבל כששניהם בעיניו כרשעים יחפש בטענותיהם של כל אחד וברמאות של כל אחד ובשביל כך ירד לאמתת הדין. גם יש לומר דכיון שעכ"פ הא' מן הבעלי דינין הוא עושה שלא כדין וכן בעל הדין השני שיש לו דין עמו הרי הוא כמוהו שכך אמרו [שבועות לט א] לענין שביעה העומדים שם אומרים זה לזה סורו נא מעל אהלי האנשים הרשעים וגו' ואמרו שם [ע"ב ומ"ז ע"ב] שבועת ה' תהיה בין שניהם מלמד שהשבועה חלה על שניהם. וכל זה כיון שיש לזה דין עמו. שניהם נקראו רשעים עד שקבלו את הדין. ואז שניהם צדיקים. כי קבלת הדין אחר המחלוקת שהיה להם. הוא מחמת הצדקות שיש בהם. דרך חיים:

חתם סופר מסכת בבא בתרא דף לה עמוד ב

אמרי נהרדעי אין מוציא' אותו מידו כל תוס' אפי' כתבו הרשאה וכל בקצה"ח סי' מ"ט משום דכתיבת הרשאה אדבר הגזול תקנתא דרבנן הוא ולא מדינא ולא עבדי רבנן תקנתא לרמאי ותמה מ"ט לא הביאו הפוסקי' דהרי סברא זו לא תלי' בפלוגתת נהרדעי ורב אשי ע"ש ולפע"ד זה תלי בתרי לישנא פ"ק דב"מ ג' ע"א לחד לישני משני הכא מי לימא דאיכא רמאי משמע אי איכא ודאי רמאי כגון בשנים אוחזין ואומרי' אני ארגתי' לא עבדי' תקנתא יחלוקו בשבועה אע"ג שע"ז יפסיד גם זה איש ישר מ"מ כיון דאיכא א' מהם רמאי לא מזדקינין להו וה"נ דכוותי' לא כתבי' הרשאה אבל אנן קיי"ל כלישנא בתרא מאי הפסיד הרמאי כי היכי דלודי וא"כ היכי שאין הפסד עבדי' תקנתא כדי שעכ"פ יגיע פלגא לאידך הישר הולך וא"כ ה"נ כתבי' הרשאה אע"ג דאיכא רמאי ומשו"ה לא כ"כ הפוסקי' התם גבי שני יב"ש ע"ש בקצה"ח וק"ל:

גזלן של רבים**רשב"ם מסכת בבא בתרא דף לה עמוד ב**

אין מוציאין אותה - בב"ד מידו של זה השלישי ואף על גב דלא טעין מידי דשמא גם לב' הראשונים אין להם חלק בה.

חידושי הריטב"א מסכת בבא בתרא דף לה עמוד ב

אמרי נהרדעי אם בא אחד מן השוק וכו'. ומדקאמרי אחד מן השוק נראה שאין לו בה שום ראייה ואפילו הכי קסברי דכיון שגם לאחד מהם אין בו ראייה הרי הוא כזוכה מן ההפקר, ומורי אומר דלא אמרו אלא שאין יכולים ב"ד להוציאו אבל מ"מ הוא אינו משתמש בה דאפשר דיש לו בעלים אחרים.

חידושי הרשב"א מסכת בבא בתרא דף לה עמוד ב

אמרי נהרדעי אם בא אחד מן השוק והחזיק בה אין מוציאין אותה מידו, מדקאמר אחד מן השוק משמע אע"פ שלא בא בטענה אלא שאומר כיון שזה אומר אינה שלך וזה אומר בהפכו א"כ אין אחד מהן בעל דברים שלי:

רשב"ם מסכת בבא בתרא דף לה עמוד ב

ומאי לא שמיה גזלן - דקאמר רבי חייא לא להקל עליו בא לפטרו מלשלם אלא להחמיר עליו ולומר דלא ניתן להשבון לא מיכפר בהשבה דאינו יודע למי ישיב דמאחר שבא לידו צריך להשיב לבעלים ולא להוציאה מתחת ידו ולהפקירה לשנים הראשונים וכל מאן דאלים גבר כדפסקין לעיל ואי תפסינן לא מפקינן כל שכן זה שבתורת גזל בא לידו והוא צריך להוציאה מתחת ידו ואינו יודע למי ישיב והכי נמי אמרינן בהמוכר את הספינה (לקמן /בבא בתרא/ דף פח:): א"ר לוי קשה עונשן של מדות מעונשן של עריות ומפרש התם אפשר בתשובה והכא לא אפשר בתשובה דהמוכר במדה וגזל לרבים שאינו יודע למי ישיב ואליבא דרב אשי איירי נמי ר' חייא במוכר במדה שאינה ישרה לרבים כן נראה בעיני שיטה זו.

תוספות מסכת בבא בתרא דף לה עמוד ב

דתני רבי חייא גזלן של רבים לא שמיה גזלן - שאין מוציאין מידו ומיירי בזה אומר של אבותי ולא בגזל מחמשה בני אדם דהתם אמאי אין מוציאין ורב אשי פליג אנהרדעי וסבר דרבי חייא לא להקל בא אלא להחמיר **דלא סגי בהשבה אחת כמו לשאר גזלן עד שישלם גזלה לכל אחד ואחד כרבי עקיבא בהגוזל עצים (ב"ק דף קג:)** ומיירי בגזל מחמשה ובקונטרס פירש דמיירי בחנוני שמכר במדה שאינה ישרה דאינו יודע למי גזל ולכך לא ניתן להשבון ואף על פי שיכול לעשות בו צרכי **צבור** כדאמרינן בפרק אין צדין (ביצה דף כט.) **האי לאו השבה מעלייתא היא.**

חידושי הרמב"ן מסכת בבא בתרא דף לה עמוד ב

ומאי לא שמיה גזלן שלא ניתן להשבון. **פירש הרב רבי שמואל ז"ל** שאם תפס משנים המתעצמין בה זה אומר של אבותי וזה אומר של אבותי לא מפטר בהשבה דאינו יודע למי ישיב, ואינו רשאי להפקידה ביד שנים הראשונים וכל דאלים גבר, כדאמרינן לעיל ואי תפסינן לא מפקינן, **ולא נראה לי, שלא אמרו לא מפקינן אלא כשהיא ברשות ב"ד שאין ראוי להוציא דבר מרשותם למחלוקת עד שיבררו הדבר,** אבל אחר שתפס מהם בגזלה אם רצה מוציאה מרשותו, **ולא דמי לגזל אחד מחמשה בני אדם שצריך לשלם גזלה לכל אחד ואחד, דהתם מרשות אחד מהם תפס ולשם יחזיר,** וכן מה שאמרו (ב"מ כ"ה ב') ספק הנוח לא יטול ואם נטל לא יחזיר, כלומר למקום שנטל. כבר מצינו בירושלמי הטעם מפני שהפסידו מן הבעלים כדכתבינן בפרק ואלו מציאות. **לפיכך נראה דלרב אשי מאי גזלן של רבים לאו כדקס"ד שגזל דבר שהרבים חולקין בו, שאם יודע כן מניח ביניהם ומסתלק, אלא שגזל את הרבים ואינו יודע למי** כגון ההיא דאמרינן (לק' פ"ח ב') בענשן של מדות. **ור"ח ז"ל כתב והמחזיק בה דינו כגזלן של רבים שלא נתן להשבון לאדם ידוע,** שאם ישיב לאחד אמרינן דילמא לאו האי מרה ולא יצא ידי השבה, אבל ודאי גזלן הוא ופסיל ככל הגזלנין.